

Nr 185.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1917 kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder för lantförsvarets stärkande jämte i ämnet väckta motioner. (1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 23 februari 1917 dagtecknad proposition (nr 72), har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) att bevilja följande belopp, att utgå av medel, som särskilt beredas, nämligen:

a) för uppsättande i överensstämmelse med i statsrådsprotokollet närmare angivna grunder av ett nytt tungt artilleriregemente, benämnt Andra tunga artilleriregementet, såsom engångskostnader ett anslag av 18,168,000 kronor samt därav för år 1918 anvisa ett belopp av 11,405,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 5,485,000 kronor;

b) för anskaffande av viss artillerimateriel ett anslag för år 1918 av 14,661,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 2,900,000 kronor;

c) för omorganisation i överensstämmelse med i statsrådsprotokollet närmare angivna grunder av arméns flygvapen till en särskild flygbataljon såsom engångskostnader ett anslag av 8,779,100 kronor samt därav för år 1918 anvisa ett belopp av 6,231,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 3,064,000 kronor;

d) för anskaffande av viss fortifikationsmateriel m. m. ett anslag för år 1918 av 5,596,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,100,000 kronor;

e) för anskaffande av viss intendenturmateriel ett anslag för år 1918 av 8,781,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,750,000 kronor;

f) för anskaffande av viss sjukvårds- och veterinärmateriel ett anslag för år 1918 av 990,300 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 200,000 kronor;

g) för uppförande av en ny ammunitionsfabrik i Jönköping ett anslag av 6,995,000 kronor samt därav för år 1918 anvisa ett belopp av 5,447,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,100,000 kronor; samt

h) för uppförande av ett nytt krutbruk invid Jönköping ett anslag för år 1918 av 6,375,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 2,500,000 kronor;

2:o) att, under förutsättning av bifall till vad ovan under punkten 1:o) a) föreslagits,

dels godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för Andra tunga artilleriregementet år 1918;

dels medgiva, att medel, som besparas till följd av vakanser i volontärbeställningar vid övriga artilleritruppförband, må användas för anställning och avlöning ej mindre under tiden den 1 november—den 31 december 1917 av i Andra tunga artilleriregementets stat för år 1918 upptaget fast anställt manskap än även under tiden den 1 november—den 31 december 1918 av sådant manskap, som enligt plan är avsett att vid regementet tillkomma för år 1919;

dels ock medgiva, att, utöver den personal, som finnes upptagen i det uti innevarande års statsverksproposition framlagda förslag till stat för intendenturkåren år 1918, må vid samma kår för år 1918 tillkomma 1 kapten av andra klassen och 1 förvaltare;

3:o) att, under förutsättning av bifall till vad ovan under punkten 1:o) c) föreslagits,

dels godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för Flygbataljonen år 1918;

dels medgiva, att medel, som besparas till följd av vakanser i volontärbeställningar vid ingenjörtrupperna, må användas för anställning och avlöning ej mindre under tiden den 1 november—den 31 december 1917 av i Flygbataljonens stat för år 1918 upptaget fast anställt manskap än även under tiden den 1 november—den 31 december 1918 av sådant manskap, som enligt plan är avsett att vid bataljonen tillkomma för år 1919;

dels medgiva, att från Flygbataljonens övnings- och underhållsmedel må till flygpersonalen utbetalas flygpremier, utbildningspremier, spanararvoden och ekiperingsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna, av arméförvaltningen föreslagna grunder;

dels ock godkänna, i stället för de uti innevarande års statsverksproposition framlagda, de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för fortifikationen och Fälttelegrafkåren år 1918;

4:o) att, under förutsättning av bifall till vad ovan under punkterna 2:o) och 3:o) föreslagits,

dels öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning och rekrytering m. m. för år 1918 med, utöver vad i årets statsverksproposition äskats, 373,678 kronor;

dels öka ordinarie anslaget till intendenturkåren för år 1918 med, utöver vad i årets statsverksproposition äskats, 5,973 kronor;

dels för bestridande av vissa ordinarie kostnader för Andra tunga artilleriregementet å extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 266,300 kronor;

dels ock för bestridande av vissa ordinarie kostnader för Flygbataljonen å extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 762,560 kronor; samt

5:o) att, under förutsättning av bifall till vad ovan under punkten 1:o) g) och h) föreslagits, medgiva, att — för beredande av erforderliga tomtområden för den nya ammunitionsfabriken och det nya krutbruket genom markutbyte mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Jönköpings stad, å andra sidan, i huvudsaklig överensstämmelse med vad arméförvaltningens artilleridepartement härutinnan föreslagit — till lantförsvaret må, mot den ersättning, Kungl. Maj:t kan bestämma, eller efter motsvarande nedskrivning av statens domäners fond, den 14 mars 1918 överlämnas för markutbytets verkställande erforderliga delar av de under domänstyrelsens förvaltning stående kronolägenheterna Österängen nr 2 och Mellanängen nr 1 i Ljungarums socken av Jönköpings län.

Ifrågavarande proposition har med undantag av punkt 5, hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I en inom andra kammaren av herr *E. A. Nilson* i Örebro i anledning av förevarande proposition väckt motion (nr 380) har hemställts,

1:o) att, därest riksdagen beslutar uppsättande av ett nytt tungt artilleriregemente, beslutet därom fattas allenast under förutsättning att Skånska husarregementet, eventuellt annat kavalleriregemente, indrages och att indragningen därav går hand i hand med uppsättningen av artilleriregementet;

2:o) att därest riksdagen beslutar omorganisation av arméns flygvapen till en flygbataljon, beslutet därom fattas allenast under förutsättning att Skånska dragonregementet, eventuellt annat kavalleriregemente, indrages och att indragningen går hand i hand med omorganisationen av arméns flygväsen.

Slutligen har i en av herr *I. Vennerström* m. fl. inom andra kammaren väckt motion (nr 382) hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 72.

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Med Kungl. Maj:ts förevarande proposition avses dels att vidtaga vissa ny- och omorganisationer, dels att anskaffa materiel av olika slag, dels ock att nyuppföra en ammunitionsfabrik och ett krutbruk. Sammanlagda kostnaderna härför belöpa sig till 70,345,900 kronor, avsedda att fördelas på åren 1917—1920 på följande sätt:

Materiel och byggnader	År 1917.	År 1918.	År 1919.	År 1920.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Nytt tungt artilleriregemente	5,485,000	5,920,000	3,533,000	¹⁾ 3,230,000	18,168,000
Artillerimateriel	2,900,000	11,761,000	—	—	14,661,000
Utveckling av arméns flygvapen	3,064,000	3,167,100	2,548,000	—	8,779,100
Fortifikationsmateriel m. m.	1,100,000	4,496,500	—	—	5,596,500
Intendenturmateriel	1,750,000	7,031,000	—	—	8,781,000
Sjukvårds- och veterinärmateriel	200,000	790,300	—	—	990,300
Ny ammunitionsfabrik	1,100,000	4,347,000	725,000	823,000	6,995,000
Nytt krutbruk	2,500,000	3,875,000	—	—	6,375,000
Summa	18,099,000	41,387,900	6,806,000	4,053,000	70,345,900

¹⁾ Eventuellt under senare år.

Uti det för artillerimateriel beräknade beloppet ingå även vissa poster för anskaffande av kulsprute- och eldledningsmateriel ävensom handvapen.

Utskottet har tagit del av de till ärendet hörande handlingarna av hemlig natur.

Då det gällt att taga ståndpunkt till här föreliggande stora äskanden för försvarsväsendet, har utskottet till en början ej kunnat undgå att taga hänsyn till de enastående krav, som under den nuvarande kristiden ställas på statskassan för ändamål, vilka oundgängligen måste tillgodoses. Statsbudgetens abnorma stegring och icke minst de synnerligen betydande skatter, som måst uttagas under denna tid, mana till den största varsamhet vid beslutande av nya statsutgifter för militära ändamål. Det bör ock erinras därom, att från och med år 1914 betydande extra anslag beviljats till försvarsväsendets stärkande, i vilket avseende utskottet tillåter sig hänvisa till följande inom utskottet uppgjorda översikt rörande beviljade extra anslag till materialanskaffningar för försvarsändamål från och med 1914 års senare riksdag:

A. Materielanskaffningar för lantförsvaret.

Under rubriken »Engångskostnader för försvaret» har å 1915—1918 års riksstater för lantförsvaret anvisats till

Artillerimateriel	kronor	18,355,600:—
Fortifikationsmateriel	»	6,207,142:—
Intendenturmateriel	»	21,464,310:—
Sjukvårdsmateriel	»	650,000:—
Sammanlagt kronor		46,677,052:—

Av neutralitetskostnaderna för åren 1914—1917 har för lantförsvarets räkning använts:

	1914 o. 1915	1916	1917	Summa.
Artillerimateriel	4,893,642	8,571,997	17,975,000	31,440,639
Fortifikationsmateriel	3,015,335	1,676,431	750,000	5,441,766
Intendenturmateriel	7,673,709	7,134,896	4,695,000	19,503,605
Expeditionsmateriel m. m.	32,886	2,547	—	35,433
Sjukvårdsmateriel	793,397	199,933	105,000	1,093,330
Summa kronor	16,408,969	17,585,804	23,525,000	57,519,773

Extra anslag under 4:de huvudtiteln i 1915—1918 års riksstater (beslut av 1917 års riksdag intill den 1 maj 1917):

Artillerimateriel	kronor	894,000: —
Fortifikationsmateriel	»	24,700: —
Intendenturmateriel	»	1,103,600: —
Sammanlagt kronor		2,022,300: —

Av 1916 års riksdag beviljad kredit till lantförsvarets stärkande:

Artillerimateriel	kronor	2,100,000: —
Fortifikationsmateriel	»	350,000: —
Intendenturmateriel	»	2,400,000: —
Sammanlagt kronor		4,850,000: —

Sammanfattning:

Engångskostnader	kronor	46,677,052: —
Neutralitetskostnader	»	57,519,773: —
Extra anslag	»	2,022,300: —
1916 års kredit	»	4,850,000: —
Summa kronor		111,069,125: —

B. Materielanskaffningar för sjöförsvaret.

Av beviljade och anvisade medel å 1915—1918 års riksstater (riksdagens beslut innevarande år intill den 1 maj) samt av 1916 års riksdag beviljad kredit:

Engångskostnader på grund av 1914 års plan för sjöförsvarets ordnande	kronor	19,500,800; —
Neutralitetskostnader för åren 1914—1917	»	4,676,256: —
Extra anslag under 5:te huvudtiteln	»	30,543,256: —
Av 1916 års riksdag beviljad kredit	»	2,956,050: —
Summa kronor		57,676,362: —

Därutöver har innevarande års riksdag nyligen beviljat ett belopp av 4,329,700 kronor för bestridande av vissa kostnadsökningar för sjöförsvarets ordnande m. m., varigenom sammanlagda beloppet av de medel, som disponerats till materielanskaffningar för sjöförsvaret, stigit till 62,006,062 kronor.

Sammanlagt har alltså av 1914 års senare riksdag samt 1915, 1916 och innevarande års riksdagar hittills till materielanskaffningar disponerats för

lantförsvaret	kronor 111,069,125:—
sjöförsvaret	» 62,006,062:—
	eller tillhopa kronor 173,075,187:—

För närvarande är härutöver disponerat en summa av 18,584,000 kronor för anskaffning av vissa varor m. m. för krigsberedskapen. En mycket stor del härav måste anses som rena materielanskaffningar, men frågan om den framtida användningen av dessa varor är tillsvärdare icke avgjord.

Till stöd för de i propositionerna nr 72 och 73 gjorda äskanden åberopas krigets erfarenheter. Utskottet tillåter sig emellertid draga i tvivelsmål, huruvida dessa erfarenheter ännu kunna anses så otvetydiga, att av dem kunna dragas slutgiltiga omdömen beträffande ett framtida ordnande av vårt försvarsväsende. Utskottet måste därvid särskilt framhålla, att ett sådant ordnande ej kan försiggå genom ett planlöst utökande av nu befintliga försvarsanstalter och åstadkommande av nya sådana, samt att vid en kommande revision av försvarsväsendet måste tillses, att indragningar och besparingar göras på alla de områden, där sådana äro möjliga.

Även om en sådan revision ej kan företagas under det nuvarande världsläget, så kan utskottet icke förbise, att allt starkare röster — och detta gäller icke minst de krigförande landen — höja sig till förmån för den tanken, att fredsslutet dock måste komma att inleda en allmän begränsning av krigsrustningarna och anvisa mänskligheten andra medel än våldets för avgörande av mellanfolkliga tvister. Under sådana förhållanden finner utskottet det icke möjligt att tillstyrka, att riksdagen binder sig för de stora materielanskaffningar och nyorganisationer som Kungl. Maj:ts förslag innebära.

Utskottet vill därjämte framhålla, att de ifrågasatta anskaffningarna avse framtiden och sålunda ej kunna bliva av omedelbar betydelse för värnandet av rikets neutralitet.

Utskottet har av dessa skäl funnit sig böra avstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande proposition i allt väsentligt.

Emellertid innehåller den här föreliggande framställningen några anslagsäskanden, som rätteligen bort i vanlig ordning upptagas å fjärde huvudtiteln och vilka röra dels oundgängligen erforderlig komplettering av redan befintlig materiel, utan vilken densamma ej skulle kunna användas,

dels ett lämpligt befunnet utbyte av viss artillerimateriel, dels ock beredande av medel för upprätthållande av verksamheten vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori. Dessa anslag anser sig utskottet böra tillstyrka.

Sålunda bör av det under rubriken »anskaffning av artillerimateriebupptagna beloppet medel anvisas till:

Komplettering av viss artillerimateriel m. m.	kronor 1,652,200: —
Merkostnad på grund av utbyte av viss artillerimateriel	» 168,000: —
Fortsatt tillverkning av handvapen och annan materiel under år 1918	» 2,108,000: —
	Summa kronor 3,928,200: —

I samband härmed har utskottet velat framhålla önskvärdheten av att tillverkningen vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori så ordnas, att därstädes anställda arbetare vid en förestående inskränkning av vapentillverkningen antingen erhålla annat arbete för statens räkning eller beredas nödigt rådrum för vinnande av annan utkomst.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. a) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppsättande av ett nytt tungt artilleriregemente;

b) 1) för anskaffande av viss *artillerimateriel m. m.* bevilja å extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 3,928,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp;

2) avslå Kungl. Maj:ts framställning om anskaffande av viss kulsprutemateriel;

3) avslå Kungl. Maj:ts framställning om anskaffande av viss eldledningsmateriel;

c) avslå Kungl. Maj:ts framställning rörande organisation av arméns flygvapen;

d) avslå Kungl. Maj:ts framställning om anskaffande av viss fortifikationsmateriel m. m.;

e) avslå Kungl. Maj:ts framställning om anskaffande av viss intendenturmateriel;

f) avslå Kungl. Maj:ts framställning om anskaffande av viss sjukvårds- och veterinärmateriel;

g) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppförande av en ny ammunitionsfabrik i Jönköping;

h) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppförande av ett nytt krutbruk invid Jönköping;

II. förklara att herr E. A. Nilsons motion nr 380 må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört;

III. förklara att herr Vennerströms m. fl. motion nr 382 må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 1 juni 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *O. M. Strömberg, S. H. Kvarnzelius, H. F. Lamm, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist, A. C. Lindblad, I. E. G. Svensson, A. Pers, J. L. Widell* och greve *N. F. Posse* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman, H. Andersson* i Skivarp, *K. V. Rydén* i Malmö, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *G. Odqvist, E. A. Nilson* i Örebro, *A. Wiklund, J. Ström, A. Anderson* i Råstock, *J. Erlansson, K. O. Strid* och *J. A. Ingvarson*.

Reservation

av herrar *O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, I. E. G. Svensson, J. L. Widell*, greve *N. F. Posse, H. Andersson* i Skivarp, *G. Odqvist, A. Wiklund* och *J. Erlansson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förevarande proposition avser dels vissa ändringar i nu gällande organisation genom uppsättande av ett nytt tungt artilleriregemente och en flygbataljon jämte i sammanhang därmed stående materielanskaffningar och avlöningsbestämmelser, dels anskaffning av viss materiel för de i nuvarande organisation ingående truppförbanden samt anläggning av nytt krutbruk och ny ammunitionsfabrik.

Vad först angår de föreslagna *nya organisationerna* och vad därmed sammanhänger kan utskottet icke för närvarande tillstyrka förslaget i

denna del, särskilt med hänsyn till de synnerligen betydande kostnader, som därav föranledas.

Beträffande de i övrigt ifrågasatta åtgärderna till försvarets stärkande har utskottet, på grund av de stora krav, som under nuvarande förhållanden ställas på statskassan, endast tillstyrkt sådana, som måste betraktas såsom i första hand erforderliga och vilkas tillgodoseende icke utan olägenhet kan uppskjutas.

Härvid tillstyrker utskottet först och främst anskaffande av viss *artillerimateriel*, nämligen komplettering av viss artillerimateriel m. m. med 1,652,200 kronor, merkostnad på grund av utbyte av viss artillerimateriel med 168,000 kronor, ävensom fortsatt tillverkning av handvapen och annan materiel under år 1918 med 2,108,000 kronor, eller ett sammanlagt belopp av 3,928,200 kronor. Vidare tillstyrker utskottet anskaffande av kulsprutemateriel till ett belopp av 1,800,000 kronor samt eldledningsmateriel för 300,000 kronor.

Med hänsyn till den starka förslitningen av arméns *flygmateriel* synas åtgärder för dess förnyande ofördröjligen böra vidtagas, därest flygvapnet skall kunna vidmakthållas vid nuvarande effektivitet, och får utskottet på den grund tillstyrka beviljande av ett anslag av 1,000,000 kronor till anskaffande av flygmateriel, med rätt för Kungl. Maj:t att under innevarande år därav förskjuta 500,000 kronor.

Av Kungl. Maj:ts äskanden beträffande *fortifikationsmateriel* m. m. har utskottet ansett sig böra tillstyrka beviljande av dels 500,000 kronor för anskaffande av vissa verktygs- och materielförråd, dels 154,387 kronor för komplettering av viss ingenjörsmateriel, dels 500,000 kronor för vissa andra behov, dels slutligen 100,000 kronor för anskaffning av viss teknisk utrustning för ställningskriget.

Vidkommande *intendenturmaterielen* framgår av statsrådsprotokollet, att i det av Kungl. Maj:t äskade beloppet ingår en summa av 3,500,000 kronor, vilken enligt 1914 års senare riksdags beslut borde för ändamålet utgå från anslag på fjärde huvudtiteln. Då på huvudtiteln hittills icke ansetts lämpligen kunna beredas plats för dylika anslag och utsikt till att förhållandena under den närmaste framtiden skulle bliva ändrade knappast torde förefinnas, får utskottet tillstyrka beviljande av ifrågavarande belopp.

Kungl. Maj:ts framställning om ett belopp av 990,300 kronor för anskaffande av viss *sjukvårds- och veterinärmateriel*, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 200,000 kronor, anser sig utskottet böra tillstyrka.

Sammanlagda beloppet av de utav utskottet tillstyrkta anvisningarna uppgår till 12,772,887 kronor.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. a) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppsättande av ett nytt tungt artilleriregemente.

b) 1) för anskaffande av viss *artillerimateriel m. m.* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 3,928,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp;

2) för anskaffande av viss *kulsprutemateriel* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp;

3) för anskaffande av viss *eldledningsmateriel* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 300,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp;

c) för anskaffande av *materiel m. m. för arméns flygväsende* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 500,000 kronor;

d) för anskaffande av viss *fortifikationsmateriel m. m.* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 1,254,387 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp;

e) för anskaffande av viss *intendenturmateriel* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,750,000 kronor;

f) för anskaffande av viss *sjukvårds- och veterinärmateriel* bevilja på extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 990,300 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 200,000 kronor;

g) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppförande av en ny ammunitionsfabrik i Jönköping;

h) avslå Kungl. Maj:ts framställning om uppförande av ett nytt krutbruk invid Jönköping;

II. förklara, att herr E. A. Nilsons motion nr 380 må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört;

III. förklara, att herr Vennerströms m. fl. motion nr 382 må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.»
